

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
21 Februarie st. v.
5 Martie st. n.

Ese în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 8.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Mirésă până la mörte.

— Novelă. —

I.

Pe timpul lui Mihaiu vitezul țera românescă devenise arena celor mai crâncene lupte ce se purtau în orientul Europei.

Țările române erau în cale, și aveau parte la totă lupta, ca și când pentru binele lor s'ar fi purtat tôte.

Ele erau pragul Europei, și ah, de multe ori s'au poticnit gloria și ambițiunea împărăției otomane în acest prag de granit!

Și în butul atâtor lupte sângerose, sacrificii și eroism, când fu chemat la tron Mihaiu vitezul, țera românescă se află în starea cea mai rea.

Turcii stăpâneau până la București, nelegiuirile lor stăpâneau țera întregă, și ca să umple păharul suferințelor, ei plănuiau a redică moșeie turcesci, în vătura creștinătății române, cruțată de strămoși cu atâta sânge.

Dar trâmise Dumneșu mângăiere țerii, dându-i domn pe Mihaiu vitezul.

Acest domn cu credință creștină, cu sufletul voinic, și cu anima română — vini ca un dar dela Dșeu și întorse o fôie mare în istoria țerei românești.

Adună oștirea țerei, și porni la bătaie.

Cu el porniră binecuvântările țerei și norocul.

Dșeu a voit; și țera în timp puțin fu curățită de păgâni.

Turcii retrecură Dunărea cu rușine și ôstea română se rentorse cu glorie.

Dar turcul eră puternic, și nu putu uită rușinea stégurilor semilunei.

Se reculese de nou și intră în țeră de nou.

Pe la anul 1593 se iviră la Dunăre, trecură apa, și dădură foc satelor de lângă mal.

Vestea de invasiunea turcilor trecu ca fulgerul, și ajunse la București.

Mihaiu Voda redică oștirea ce avu de 'ndemână, și porni spre Dunăre. Cu puțină ôste, dar ôste de eroi.

Ôstea creștină se mesură cu armata turcilor, și osmanul perdù lupta.

Jaful sevêrșit pe pământul românesc, fu rês bunat cumplit. Armata turcică își lăsă flôrea și stégurile spintecate pe malurile Dunării, și gloria seculară întuneată.

Hassan pașă cu remășițele ôstei nu avu curagiu a-și mai cercă norocul, și întindend corturi pe malul drept al Dunării, tăbêra în giurul Nicopolului.

Acêsta fu lupta în care apărù pentru prima-dată junele erou Ion Stanciu.

În mijlocul luptei îl vèdù Mihaiu vitezul, trecend prin șiruri ca un semișeu, și decidend lupta.

După bătălie fu rëdicat la rang de Agă, și Voda i incredință paza Dunării pe timpuri de nevoi.

Ângagate odată: virtutea, ambițiunea și eroismul acestui june boeriu, în puțin timp făcù minuni pe malurile Dunării.

Osmanul fu alungat peste apă, și tabêra română resuflă pe un moment.

Dar faima perderilor ajunse la divan. Padișahul rêu se mâniă pe Hassan, și pentru de a înfruntă pe Mihaiu, și pentru de a genunchiă țera românilor — trâmise soli la Chanul tătarilor în Crimea, soli și avis. sê-și scôle Chanul tătarii, și sê atace pe români în spate.

Puțin timp trecu, și Mihaiu Vodă se află între două focuri.

Și vai, mari două focuri erau acele! Pe unde treceau, se uscă ierba și potopiă tot.

Mihaiu domnul își reculese ôstea, și trâmise pe Rad Buzescu în contra tătarilor, ier dênșul remase îndêrșit, scutind ôstea lui Buzescu și ținend paza la Dunăre.

Ôstea turcică o credea resipită; dar ôstea turcilor nu secă pe acele timpuri, ca isvôrele de munte. Mörtea seceră o tabêra și mâne stătea alta în locul ei.

Turcii dela Nicopol se traseră pe Dunăre în sus, și la un loc trecură în țeră.

Dar junele Aga Ion Stanciu prinse veste, alergă câmpuri și deluri, scolă poporul, și le eși nainte.

Eră o nôpte grozavă Stanciu Aga cașu cu oștenii lui asupra turcilor, și făcù-un măcel nepomenit.

Nôuele ajutóre ce-i sosiră lui Hassan din Stambul pentru de a se mësura cu Mihaiu vitezul, erau împrăștiate pe malurile Dunării; Hassan pașă așteptă ca tătarii sê începă lupta de ceea parte, și ôstea lui nu se rentornă. Ea dormiă blândă în sinul profetului.

Vestea perderii ajunse la Stambul acuma a două ôră. Și Hassan pașă se trezi într'o bună demință cu un mandat dela Sultanul.

Lui Hassan nu-i viniă la socotelă acest mandat.

„Până luna va fi plină, capul ghiaurului Stanciu vreu sê-l vèd în Stambul, sêu decă nu: Hassan pașă sê și-l trâmیتă al seu“.

Așă sună mandatul.

Turcul e om bun, dar nu se pricepe la glumă.

Hassan eră ture, tatăl seu eră spăima ghiaurilor și avea mare influință la seraiu, cunoșcea mësurile odată luate, deci Hassan șcica ce-l așteptă.

Și-i eră drag de capul lui. Eră tiner și frumo

Macedonschi; membrii dnii P. Ghica, N. Cucu St., col. C. Baruzzi, C. Polys, C. Olănescu, dr. Severin, N. Cerechez, C. Nănescu; cassier dl Trotean.

✕ **Prelegeri populare în Iași.** S'a otărit a se ține în Iași mai multe prelegeri populare de duminică. Iată programa și numele persoanelor ce s'au însărcinat a ține acele prelegeri: dl G. Pan despre idealul în artă și literatură, dl A. D. Xenopol despre muncă și petrecere, dl C. D. Dimitrescu despre progres și evoluție, dl G. Pan despre poezie și știință, dl C. D. Dimitrescu despre prețul vieții, dl A. D. Xenopol despre educațiune în familie.

✕ **În balon la Polul Nord.** Lăsând pe faimosul Nordenskjöld și pe alți ca densusul se străbată ghiățele Nordului pe apă, comandantul Cheine din marina engleză și amicul seu locotenentul american Șvatz, și-au propus a vizita polul Nord prin vârtejul norilor, cu balonul. Spre reușita îndrăzneței lor întreprinderi au și început a strânge bani și în curând vor realiza, poate, această svânturată idee. Peste puțin acești doi aeronauți, se vor duce la baia Sant-Patrick, aflată la 495 mile engleze departe de pol, spre a stabili trei stațiuni unite printr'o linie telegrafică și unde, în curs de un an vor face toate observațiunile necesare asupra condițiunilor meteorologice și direcțiunii vânturilor în acea regiune. În același timp se vor construi trei baloane destinate a se înălța spre Nord în vîra anului 1883 când vîntul va păre favorabil. În fie-care din aceste baloane se vor urca numai câte trei oameni, luând cu sine proviziuni pentru șese săptămâni. Baloanele vor fi totdeauna în comunicațiune cu stațiunile de care vorbim, prin mijlocul unui fir. Distanța dela baia Sant-Patrick la Pol se crede că s'ar pute străbate în timp de 24 ore.

✕ **Reuniunea română de pompieri în Cacova** lângă Oravița s'a înființat de curând la inițiativa dlui avocat Timoteu Miclea. Președinte fu ales numitul domn avocat, notar dl Trăian Simția, cassar dl Păun Cimponeriu, comandant suprem tot dl acesta, subcomandanți dnii Trăian Simția și Iacob Klauber, econom dl Paul Cimponeriu, fișc dl Tim. Milea. S'a dat și un bal în folosul reuniunii, care — precum scriserăm în nr. trecut — a produs un venit curat de 36 fl. 90 cr. Iată acum numele contribuitorilor: Dnii Tim. Miclea adv. 5 fl. Paul Cimponeriu not. cerc. 4 fl. Iacob Klauber 3 fl. Ioan Andrejcoviciu 2 fl. A. Herzenfeld 2 fl. H. Zapletal 2 fl. Iosif Matavovsky 2 fl. Emil Valter 2 fl. Iosif Kakujay 2 fl. Iosif Hillebrandt 2 fl. Anton Schmidt 2 fl. Dionisiu Crenian 2 fl. Carol Walatschek 2 fl. Trăian Linția 2 fl. Iosif Gigeringer 2 fl. Teodor de Pap 2 fl. Foție Adamescu 2 fl. Ioan Klauber 2 fl. R. Richter 2 fl. Adolf Singer 2 fl. Martin Pincu 2 fl. Alesiu de Jagodics 2 fl. Zenobie Miu 2 fl. Pavel Cimponeriu not. cerc. Oravița 2 fl. Alesiu Popoviciu not. cerc. Geo. vaț 2 fl. Adolf Severin 1 fl. 50 cr. Adolf Rebmann 1 fl. 50 cr. Alesiu Popoviciu 1 fl. 50 cr. Ignățiu Freischberger 1 fl. 50 cr. Adolf Schlesinger 1 fl. 50 cr. Dșora Hausknecht 1 fl. 50 cr. Iosif Reich 1 fl. 50 cr. Ioan Springer 1 fl. 50 cr. Ioan Benda 1 fl. 50 cr. Vincențiu Popoviciu 1 fl. 50 cr. Dr. A. Maniu 1 fl. Ioan Merșia loc. în pensiune 1 fl. Moritz Klauber 1 fl. Ioan Soós 1 fl. Păun Cimponeriu 1 fl. Pavel Bordan 1 fl. Iosif Novac 1 fl. Ștefan Șutila 1 fl. Carol Feigel 1 fl. Petru de Jagodics 1 fl. Ilia Grema 1 fl. Ioan Dolicsek 1 fl. E. Spielmann 1 fl. Ignatz Slinger 1 fl. Ioan Popa 1 fl. Iosif Buzian 1 fl. N. Ketzenmacher 1 fl. Mih. Remeș 1 fl. Carol Valter 1 fl. I. Marovsky not. cerc. Comorișce 1 fl. Ioan Botoș 1 fl. Petru Corcan 1 fl. Trifon Miclea

1 fl. A. Ivașcoviciu 1 fl. Sofroniu Gaita inv. Ticvanu-mare 1 fl. Georg Hell 1 fl. Dnii gendarmi Szekrényessi, Kocsis și Etidy fie-care câte 1 fl.

✕ **Au murit:** **Ioan Fagarasian**, unul dintre cei mai prețuiți măestri din Timișoara, om cu dréptă judecată și român curat la suflet, la 26 febr. în etate de 66 ani. — **Maria Balinth** n. Roșu, soția dlui fisic reg. montan din Roșia Abrudului dr. Adalbert Balinth, în etate de 27 ani, la 20 febr. ✕ **Florian Varga**, jude regesc cercual în Szolnok, după un morb îndelungat, în Budapesta, la 23 febr., în etate de 56 ani; repausatul a fost odată și deputat la dietă, ales din cercul St. Ana, comitatul Arad. ✕ **Vasiliu Boitor**, cel mai bătrân preot al diecesei Arad, la Pâncota, în 7 febr., în etate de 87 ani și în al 63-le al preoției sale.

Ghicitură anghiularie

de B. O. Popescu.

A

	1	a	1
	2	a	a a 2
3	a	c	e f 3
7	f	i	i i i l 7
4	l	l	l m m 4
5	r	r	z 5
6	z	6	

B

Literele împrăsciate din figura de sus se se 'nlocuiesc cu cuvintele de sensul următor:

- 1—1. O literă dela începutul alfabetului.
- 2—2. La declinațiunea cuvintelor sînt 6.
- 3—3. Un nume de botez masculin.
- 4—4. Cu lucrul greu al, mînilor își câștigă pâinea de toate zile.

5—5. O silabă fără nici un înțeles; însă adaugînd litera, care formeză șirul inferior al 6-le, ne dă: un instrument vechiu musical; ne dă însă și titlul unei colecțiuni de poesii, mai decurînd apărută.

7—7. Titlul unei foi literare din Austro-Ungaria, care titlu se fie legibil și în linia de mijloc (A—B) din sus în jos cetîndu-se.

Terminul de deslegare e 15 martie. Ca totdeauna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea problemei de șac din nr. 5:

Alb.

Negru.

1. d8—g8

1. e7—d6

2. g8—g4

2. După plac.

3. g4—f4; e4, g7 și matt.

Bine au deslegat-o dōmnele: Lucreția de Görög n. de Pap, Emilia Onciu n. Ciavoschi și domnișōra Iconia Borca.

Premiul l'a câștigat dōmna Lucreția de Görög n. de Pap în Orșova.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și serbătorile.	Sōrele resare	Sōrele apune
Duminica	21	6	Păr. Timoteiu.	6 39	5 45
Luni	22	6	Afl. ss. mōste d. E.	6 37	5 47
Mărți	23	7	Muc. Policarp.	6 35	5 49
Mercuri	24	8	† Afl. cap. St. Ioan.	6 33	5 51
Joi	25	9	Păr. Tarasie Arpp.	6 30	5 53
Vineri	26	10	Păr. Porfirie Episc.	6 28	5 55
Sâmbeta	27	11	Păr. Proc. Decap.	6 26	5 55

Proprietar, redactor răspunțător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollősy în Oradea-mare, Strada principală nr 274..